

ОТГОВОРИ

от Марина Михайлова-съдия във Върховния административен съд
кандидат за член на СК на ВСС от съдийската квота

на въпроси от Милен Василев - съдия от Софийски апелативен съд

УВАЖАЕМИ КОЛЕГА ВАСИЛЕВ,

Благодаря ви за поставените въпроси и независимо, че в изложението ви има критика към концепцията ми, които аз не считам за основателни, ще се постарая да се огранича до отговорите на тези въпроси. Искам да ви кажа, че споделям вашите изводи за състоянието на съдебната система в по-голямата им част, с изключение на критиките на конкурсите, на които ще се спра по-подробно. Искрено и честно заявявам, че не попадам в нито една от „партиите“, оформени във ВСС, и че при решаването на всеки въпрос ще се ръководя от закона и собственото си убеждение. Поради дългогодишния ми стаж като съдия познавам всички членове на ВСС, които са съдии, имам изградено мнение за всеки от тях, а през последните две години като член на КАК следях всяко заседание на СК на ВСС и позициите на всеки член на СК по разгледаните през този период решения.

Изразявам несъгласие с вас, че моята концепция е копирана от предишната ми от 2017 г., тъй като подробно съм обяснила, че тя е същата, като съм подчертала единствено настъпилите промени и за мое голямо съжаление, те не са много. Подчертала съм, че и това е и причината да участвам отново за член на СК, макар и за много кратък период, защото идеите ми са били верни и актуални и че работата по тях е започнала, но не се движи с необходимите темпове. Бих искала да поставя въпроса защо това е така и да се опитам да ускоря решаването на някои въпроси, които се нуждаят от бързо решаване, в рамките на този мандат на ВСС.

1. На първия въпрос ще отговоря така: никога не съм смятала, нито съм чувствала ВСС за „правителство“ на съдебната власт. Като административен съдия от 25 години винаги съм смятала, че ВСС съгласно Конституция на РБ, разпоредбите на по ЗСВ, решение №/1994 г. на Конституционния съд и административноправната теория, представлява административен орган, чиито актове подлежат на съдебен контрол. Обстоятелството, че по силата на чл.16, ал.1 ЗСВ (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.), Висшият съдебен съвет представлява съдебната власт, осигурява и отстоява независимостта ѝ, определя състава и организацията на работата на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и

технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване, потвърждава становището ми, че ВСС има посочените в текста функции, които не следва да се намесват в правораздавателната дейност на съдиите, прокурорите и следователите.

Същото е становището ми и по отношение на административните ръководители на съдилищата, които за „първи между равни „но не и „шефове“. Това мислене на част от магистратите не може да бъде преодоляно с никакви гаранции от страна ВСС. Убеждението на всеки магистрат, че той е независим, се формира с годините работа в съдебната система, чрез отстояване на собствени позиции, с честност и почтеност през себе и пред гражданите, за които правораздава. Промяната в мисленето става най-бавно и законодателните уредби са само предпоставка за преодоляване на така нареченото от вас „чиновническо мислене“. Не смятам, че ВСС има значителен принос в тази насока, нито съм убедена, че той може да гарантира преодоляването на такава нагласа.

2. Вторият въпрос е свързан с първия, но правомощията на ВСС е на административните ръководители са ясно определение от разпоредбите на ЗСВ/ в изменението му от 2016 година/ и ВСС няма правомощия да ги променя. Друг е въпросът, че при приемането на законопроекта за изменение и допълнение на ЗСВ през 2016 година, в Правната комисия на НС и при приемането му на второ четене, бяха изменени и премахнати редица предложени разпоредби, които гарантираха съдийското самоуправление.

3. След постановяването на решение №9/3 юли 2014 г. по к.д. №3/2014 година на КС, в което изрично се посочи, че на ВСС може да възлага подзаконова нормотворческа дейност само със закон, правомощията му се ограничиха до приемане на правила, методики и други. Налице се вече няколко съдебни решения на ВАС, с които се отменила текстове от приети наредби, поради противоречието им с законовите норми. Това е потвърждение, че издаването на указания, правила и наредби следва да бъде ограничено само досежно организационни въпроси, касаещи работата на ВСС, както и вътрешноведомствени актове, които да улесняват работата на администрацията.

4. Не съм запозната с учебните програми на НИП, но не смятам, че включването на отношенията между съдиите и ВСС, административните ръководители и границите на правомощията на тези органи, по някакъв начин засяга независимостта на магистратите. Като член на Програмния съвет на НИП от 2014-2018 година аз лично подкрепих предложението на член на Висшия адвокатски съвет за включване в програмата на модул за отношенията между съдията и адвоката, за което бях мотивирана от този отношение в Великобритания/ там взаимодействието между съдията и

адвоката в съдебно заседание, по изясняване на фактите по делото е много полезно за съда/. И сега мисля, че това следва да бъде направено.

5. ВСС няма механизми да преустанови и предотврати непропорционалното влияние, което някои административни ръководители упражняват върху съдии с цел постигане на резултат. Аз смятам, че всеки съдия трябва да дава отпор на такива опити и ако не успее да се справи сам, да даде гласност на проблема. Докато съдийското мислене не се промени в тази посока, не виждам решение на този вид влияние. Съдията трябва да е убеден, че никой не бива и не може да му оказва влияние в противоречие със закона и съдийското му убеждение.

6. Отношението ми към „вечните съдебни шефове“ винаги е било едно и също – отрицателно. Това не се промени и след приемането на решение на КС №3/30.01.2018 г., което обаче за съжаление обвързва всички. При сегашното тълкуване на разпоредбата на чл. 129, ал.6 от Конституцията не намирам правни аргументи за друго мнение. В концепцията ми от 2017г. бях изложила подробни аргументи защо мандатите на административните ръководители не трябва да бъдат повече от два, без значение дали е в един или повече органи на съдебната власт. Към настоящия момент съм изложила актуално становище в т. II.3 от концепцията ми.

На 7 и 8 въпрос ще отговоря заедно, тъй като са свързани. Както по-горе посочих за приемането на изменението на ЗСВ от 2016 година, идеята за съдийското самоуправление беше ограничена значително от законодателя. В същото време нормите на чл. 79, ал.2, т.9, чл. 85, ал.3, т.7, чл. 92, ал.2, чл.111, ал.2, т.5 и чл. 119, ал.2, т.5 от ЗСВ, дават правомощия на общите събрания на съдилищата и на пленумите на ВКС и ВАС да приемат правила за определяне на натовареността на председателите на съдилищата и на техните заместници, а за ВКС и ВАС за председателите на отделения и на съдиите. Нормите са ясни и дават възможност на съдиите да упражняват тези свои правомощия свободно. Като административен съдия не намирам противоречие между законовите разпоредби и Правилата за оценка натовареността на съдиите, приети от ВСС, тъй като с чл. 10, ал.2 и Приложение №5 са определени времевите стойности за дейностите, свързани с административните функции на председателите и заместник-председателите на съдилища, но тези стойности служат само като ориентировъчни стойности за работата на ръководителите. Те нямат обвързваща сила спрямо общите събрания, които могат да приемат различна натовареност на административните ръководители, които са обусловени от конкретната работа на всеки съд и неговата натовареност. И в отговор на въпроси дали считам, че това следва да бъде изрично предвидено в акт на ВСС, не, не считам, защото това е в противоречие както с правомощията на

общите събрания, така и в противоречие с вашето становище, че ВСС не трябва да дава указания на съдиите по тълкуване и прилагане на закона.

На въпросите, свързани с конкурсите:

Критиките на съдия Василев са насочени най-вече към продължителността на конкурсните процедури. За времето от 14 май 2019 година до 3.06.2021 година бях член на КАК и в това си качество съм участвала в изготвянето и приемането на всички атестации за посочения период. Причините за забавянето на конкурсните процедури са следните:

1. Липса на срокове за изготвянето на атестациите на всеки кандидат, което до октомври 2020 година се извършваше от КАК, а от повече от една година - от ПАК. След реформите на КАК, съставът ѝ е непълен и това също затруднява процесът по атестиране. Въпреки това не считам, че заплащането на възнаграждение на членовете на ПАК следва да бъде обвързано с бързина на изготвянето на оценките, защото тази дейност е извънредна за съдиите и не е пряко свързана с правораздавателната им работа.

2. Възраженията на съдиите срещу атестационните им оценки, което също изисква технологично време и забавя процедурата. Разбира се това е гарантирано право на съдията и той може да го упражни /тук ще посоча, че вие колега Василев забавихте вашата процедура повече от 6 месеца с немотивирани отводи на членовете на комисиите/. Налице са също така и основателни отводи на членовете на атестационните комисии, които също забавят процедурите.

3. Работата на конкурсните комисии също е без определени срокове, което предполага забавяне на изготвяне на оценките и класирането.

4. Друга причина за забавянето на конкурсите е неправилното тълкуване на разпоредбата на чл. 193, ал.6 от ЗСВ относно 9-месечния от приключване на предходната конкурсна процедура с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет и при наличие на освободена длъжност в орган на съдебната власт, съответната колегия на ВСС за приеме решение за назначаване на следващия по ред кандидат в конкурса за повишаване или за преместване, със създаването на новата ал.7 / ДВ, бр. 11 от 2020 г.), с която изрично се посочи, че срокът по ал. 6 започва да тече от датата на приемане на първото решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет. По тази причина се забавиха конкурси повече от три години.

5. Оспорването на решенията на ВСС за назначаване на класираните кандидати пред съда също забавят значително процедурите, но това е също гарантирано право на магистратите в всяка правова държава. Този етап не може да бъде премахнат, а както е известно, съдебното обжалване изисква време. Тук искам да отбележа, че не разглеждам дела срещу актове на ВСС,

тъй като съм съдия в пето отделение на ВАС и нямам конкретни и лични впечатления относно причините за забавянето на някои дела.

Тези причини обаче не могат да служат като оправдание за забавянето на конкурсите и според мен е възможно да се направят усилия от страна на СК, като се начертаят конкретни срокове за продължителността на всеки етап от конкурсната процедура пред ВСС.

Не споделям решенията на СК от последните няколко месеца да ревизират оценката, дадена от конкурсната комисия и да променят реда на класирането на кандидатите. Считаю, че ВСС няма такива законови правомощия и това си становище съм изложила в протоколите от заседанията на КАК при разглеждането на посочените предложения. Този начин на процедурно обезсмисля участието в конкурси на магистратите, както и работата на самите конкурсни комисии.

На въпросите за електронното правосъдие ще отговоря детайлно и подробно на заседанието на общото събрание на 9 октомври. Взела съм решение да проведя разговори както със служителите от държавната агенция за електронно управление, така и с ръководството, както и с други компютърни специалисти, за да имам готов план какво трябва да се направи и в какъв порядък, със съответни срокове. Поради това ми е необходимо повече време. Затова ви каня да присъствате на изслушването ни лично, където можете да ми зададете въпроси, както и да се запознаем лично.

В заключение на въпроса Ви защо смятам, че съдиите трябва да бъдат мотивирани да гласуват на тези частични избори, няма да подчертавам конституционните и законови правомощия на ВСС, според които този орган трябва да упражнява непрекъснато функциите си. Практическите ми съображения да помоля всички колеги да участват в избора е сегашният важен момент по избор на председател на ВКС. Според мен колегите, които искат оставките на избраните съдии, трябва да преосмислят позицията си, като изготвят профил на бъдещия председател на ВКС и да им предоставят възможността и отговорността за избора. В противен случай този важен избор ще бъде осъществен от прокурорската квота и част от квотата на Народното събрание, което ще обезсмисли изцяло идеята съдии да избират съдии, за което толкова много се борихме.

С уважение:
Съдия Михайлова